

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

REZOLUCJE

KOMITET REGIONÓW

133. SESJA PLENARNA KR-U, 6.2.2019–7.2.2019

Rezolucja Europejskiego Komitetu Regionów – Zwalczenie nawoływania do nienawiści i przestępstw z nienawiści

(2019/C 168/01)

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

- głęboko wstrząśnięty i zasmucony zabójstwem prezydenta Gdańska i członka KR-u Pawła Adamowicza, prawdziwego Europejczyka i orędownika wolności, solidarności, demokracji, włączenia społecznego i godności,
- uwzględniając europejską konwencję praw człowieka,
- uwzględniając Kartę praw podstawowych UE,
- uwzględniając swoją opinię z 6 lutego 2019 r. „Zwalczenie dezinformacji w internecie: podejście europejskie”,
- uwzględniając swoją opinię z 15 czerwca 2016 r. „Przeciwdziałanie radykalizacji postaw i brutalnemu ekstremizmowi: mechanizmy zapobiegania na poziomie lokalnym i regionalnym”,
- uwzględniając debatę Parlamentu Europejskiego z 30 stycznia 2019 r. „Zwalczenie atmosfery nienawiści oraz przemocy wobec demokratycznie wybranych osób upoważnionych”,
- uwzględniając prace Unijnej Grupy Wysokiego Szczebla ds. Zwalczenia Rasizmu, Ksenofobii i Innych Form Nietolerancji,
- uwzględniając potrzebę pogłębienia dialogu z obywatelami, w tym w kontekście obecnych i przyszłych wyborów na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim,

1. Jest głęboko zaniepokojony nasilaniem się mowy nienawiści i przestępstw z nienawiści oraz wypaczeniem dyskursu publicznego, co prowadzi do wszelkiego rodzaju przemocy, ekstremizmu, propagandy i nietolerancji w Unii Europejskiej (UE) oraz stanowi zagrożenie dla samych podstaw projektu integracji europejskiej. Jest niepokojące, że pochodzący z wyboru przedstawiciele są w różnych krajach w niedopuszczalny sposób atakowani podczas wykonywania nadanego im demokratycznego mandatu. Populizm i siły niedemokratyczne stanowią wyzwanie dla demokracji i mogą w konsekwencji osłabić jej funkcjonowanie.

2. Zwraca uwagę, że UE opiera się na wspólnym zbiorze podstawowych wartości, które obejmują godność ludzką i niedyskryminację, jak określono w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej, a także wolność wypowiedzi przewidzianą w art. 10 europejskiej konwencji praw człowieka i w art. 11 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

3. Oczekuje, że administracja na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym, media, organizacje społeczeństwa obywatelskiego, podmioty gospodarcze i obywatele będą przestrzegać tych wartości, ponieważ stanowią one podstawę wzajemnego zaufania i zrozumienia oraz są fundamentem otwartych i demokratycznych społeczeństw.

4. Zwraca uwagę, że nienawistna retoryka dzieli nasze społeczeństwo, wywołuje lęk i prowadzi do radykalizacji, zniesławia i dehumanizuje osoby, co może doprowadzić do tragedii. Niszczy nasz wspólny cel, jakim jest silna Europa, zjednoczona w różnorodności, dążąca do pokoju i oparta na wspólnych wartościach.

5. Wzywa wszystkie szczeble sprawowania rządów do przyjęcia środków mających na celu zapobieganie przemocy, nękanii, mowie nienawiści i przestępstwom z nienawiści oraz ochronę obywateli przed takimi sytuacjami. Ponadto domaga się, by wszystkie partie polityczne – jako fundament skutecznej demokracji – powstrzymywały się od stosowania mowy nienawiści i propagandy jako metody odnoszenia korzyści politycznych.

6. Zwraca uwagę, że ze względu na bliskie kontakty z obywatelami politycy regionalni i lokalni, zwłaszcza burmistrzowie i radni lokalni, częściej padają ofiarami nienawiści i przemocy fizycznej.

7. Wraz z licznymi lokalnymi i regionalnymi inicjatywami oraz podmiotami społeczeństwa obywatelskiego znajdują się oni na pierwszej linii walki z nietolerancją, a jednocześnie spoczywa na nich odpowiedzialność i obowiązek przeciwdziałania agresywnym zachowaniom i mowie nienawiści.

8. Wzywa wszystkie państwa członkowskie UE i wszystkie szczeble sprawowania rządów do inwestowania w edukację oraz do podnoszenia świadomości obywateli na temat potrzeby wzajemnego szacunku i poważnych zagrożeń, jakie dla obywateli, społeczeństwa i demokracji niosą ze sobą mowa nienawiści i przestępstwa z nienawiści.

9. Wzywa do promowania odpowiedzialnego korzystania z internetu oraz umiejętności korzystania z mediów w celu zapewnienia obywatelom, zwłaszcza młodym ludziom, wiedzy i zdolności do rozpoznawania mowy nienawiści i przestępstw z nienawiści oraz przeciwdziałania im w internecie i poza nim.

10. Wzywa wszystkie media społecznościowe i platformy internetowe do przejścia zbiorowej odpowiedzialności za promowanie i ułatwianie wolności wypowiedzi, a jednocześnie do zwalczania mowy nienawiści i przestępstw z nienawiści zgodnie z kodeksem postępowania dotyczącym zwalczania nielegalnego nawoływania do nienawiści w internecie, uzgodnionym przez Facebook, Twitter, Microsoft i YouTube z Komisją Europejską w maju 2016 r. Apeluje również o skuteczne narzędzia mające na celu położenie kresu anonimowości i fałszywym kontom oraz monitorowanie ciemnej sieci, która jest często wykorzystywana do rozpowszechniania radykalnych treści.

11. Odnotowuje czwartą ocenę unijnego kodeksu postępowania w zakresie zwalczania nielegalnego nawoływania do nienawiści w internecie, przedstawioną przez Komisję Europejską 4 lutego 2019 r. Zauważa, że w 72 % przypadków uczestniczące firmy komputerowe reagowały na złożone zawiadomienia o mowie nienawiści poprzez usunięcie treści. Jednocześnie ubolewa, że wskaźnik informacji zwrotnej dostarczanej użytkownikom spadł do 65,4 %. W związku z tym zaleca, by rozważyć uzupełnienie stosowanego w kodeksie podejścia opartego na dobrowolności działaniami regulacyjnymi na poziomie UE.

12. Zachęca do lepszego współdziałania i komunikacji opartej na współpracy między wszystkimi szczeblami sprawowania rządów, policją, prokuraturą i organami sądowymi oraz organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, tak aby zawczasu zidentyfikować przypadki mowy nienawiści i przestępstw z nienawiści, wdrożyć odpowiednie środki w celu zapobiegania tym zjawiskom i ich zwalczania oraz zapewnić właściwe prowadzenie dochodzeń, odpowiednie ściganie, skazywanie i wydawanie wyroków.

13. Uważa, że zasadnicze znaczenie ma utworzenie w każdym państwie członkowskim, we współpracy z UE oraz władzami regionalnymi i lokalnymi, systemu ostrzegania w celu zapewnienia wsparcia i wytycznych, tak aby znajomi czy rodzina mogli szybko i łatwo szukać pomocy, jeżeli dana osoba zacznie wykazywać skłonności do brutalnego ekstremizmu i przestępstw z nienawiści.

14. Apeluje o wsparcie i solidarność ze wszystkimi ofiarami i świadkami mowy nienawiści i przestępstw z nienawiści oraz zachęca je do zgłaszania takich zachowań odpowiednim organom, które muszą zapewnić ofiarom i świadkom ochronę. Wzywa do wprowadzenia środków i mechanizmów ułatwiających organom wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych skuteczniejsze kontaktowanie się z ofiarami, społeczeństwem obywatelskim i organizacjami środowiskowymi w celu rozwiązania tej kwestii.

15. Zwraca uwagę, że istniejące instrumenty nie zapewniły pełnej ochrony praw człowieka i godności ludzkiej, w związku z czym wzywa państwa członkowskie do współpracy z władzami lokalnymi i regionalnymi oraz z UE w celu opracowania skutecznych przepisów i instrumentów służących zwalczaniu mowy nienawiści i podżegania do przestępstw z nienawiści zgodnie z zasadami pomocniczości i proporcjonalności⁽¹⁾.

16. Zobowiązuje swego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Komisji Europejskiej, Parlamentowi Europejskiemu, Radzie UE, przewodniczącemu Rady Europejskiej, prezydencji rumuńskiej w Radzie UE oraz partiom politycznym UE.

Bruksela, dnia 7 lutego 2019 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów
Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽¹⁾ Zgodnie z wytycznymi Unijnej Grupy Wysokiego Szczebla ds. Zwalczania Rasizmu, Ksenofobii i Innych Form Nietolerancji.